

Oddělení
Správa CHKO
Litovelské Pomoraví
Husova ul. 906/5a
784 01 Litovel
tel.: 95 142 5158
e-mail: litpom@nature.cz
olomoucko.ochranaprirody.cz

Adresát:

<https://olomoucko.ochranaprirody.cz/>

NAŠE Č. J.: 00745/OM/22

VYŘIZUJE: Dočkal

DATUM: 9. 3. 2022

Věc: Sdělení k problematice rybářského hospodaření na jezerech Chomoutov a Poděbrady v CHKO Litovelské Pomoraví.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko, Oddělení Správa CHKO Litovelské Pomoraví (dále jen „AOPK ČR“ nebo „Správa CHKO LP“) byla v posledních dnech konfrontována s mnoha dotazy od řadových rybářů ohledně rybářského hospodaření na revírech Chomoutov 1A (471 030) a Poděbrady 1A (471 116).

Obě lokality se nacházejí v CHKO Litovelské Pomoraví (II. nejvyšší zóna odstupňované ochrany CHKO), jsou součástí ptačí oblasti a evropsky významné lokality téhož názvu, zároveň se nacházejí na území Mezinárodně významného mokřadu Ramsarské konvence (RS č. 5 – Litovelské Pomoraví) a jeden z revírů se nachází na území Přírodní památky Chomoutovské jezero. Drtivá většina pozemků pod vodními plochami je majetkem České republiky, a subjektem příslušným k hospodaření s tímto majetkem jménem státu je AOPK ČR.

V následujícím textu se pokusíme zodpovědět nejčastější dotazy. Odpovědi na některé dotazy se budou částečně překrývat, některé dotazy šly také částečně proti sobě – pro přehlednost je však rozepíšeme samostatně. Otázky psány *kurzívou*, odpovědi normálním písmem (zde *kurzívou* pouze jen případné citace odborných podkladů). Tedy:

1. *Proč byly zrušeny původní nájemní smlouvy na revíry s MO ČRS Olomouc?*

Nájemní smlouvy nebyly zrušeny, jejich platnost skončila (ke dni 28. 2. 2022).

2. *Proč byly stávající nájemní smlouvy (v části řešící podmínky hospodaření) změněny bez vědomí nájemce (MO ČRS Olomouc)?*

Nájemní smlouvy nebyly změněny, ale jejich platnost skončila (ke dni 28. 2. 2022). Uzavřeny byly nové nájemní smlouvy (přesněji: pachtovní smlouvy) s novými podmínkami, o jejichž návrhu nájemce dopředu věděl, a smlouvy i s těmito podmínkami podepsal – a tedy akceptoval.

3. *Proč nebyly původní nájemní smlouvy prodlouženy na delší časové období? Proč musely být udělané nové smlouvy?*

Z důvodu respektu k platné legislativě. Původní nájemní smlouvy byly uzavřeny v roce 2014 s platností na 3 roky. Počátkem roku 2017 byla platnost smluv dodatkem prodloužena na celkem 8 let (do 28. 2. 2022). Na základě § 27 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, je možno přenechat do užívání majetek státu třetím osobám pouze na dobu určitou, která nesmí být delší než 8 let vcelku. Další prodloužení smlouvy by tedy bylo nezákonné.

4. *Smlouvy jsou prý tajné, nikdo nám je neukáže, nemůžeme zjistit, co přesně je tam napsáno – proč?*

Smlouvy rozhodně nejsou tajné, dle pravidel vyplývajících z příslušné legislativy jsou zveřejněné na portálu veřejné správy:

<https://smlouvy.gov.cz/smlouva/19478043?backlink=b91r0>

<https://smlouvy.gov.cz/smlouva/19478279?backlink=b91r0>

5. *Smlouvy prý obsahují výrazně zvýšené nájemné oproti smlouvám původním, jak byla cena nájmu stanovena? A jak dlouho byly smlouvy připravovány?*

Cena byla stanovena soudně znaleckým posudkem, a je uvedena ve smlouvách i s odkazem na konkrétní soudně znalecké posudky (viz bod 4). Podpisem smluv nájemce přistoupil na všechny podmínky smluv, včetně ceny plnění. Smlouvy obsahují i tzv. inflační doložku (zvysování ceny nájmu po dobu nájmu podle aktuální míry inflace publikované Českým statistickým úřadem) – i tato informace byla součástí návrhu smluv a byla nájemcem při podpisu smluv akceptována (inflační doložka byla součástí i dřívějších smluv).

Příprava smluv trvala poměrně dlouhou dobu (více než půl roku), a to zejména proto, že šlo o komplikovaný a zcela netypický případ. Příprava pronájmu mnoha desítek hektarů (nevypustitelných) vodních ploch ve zvláště chráněném území za účelem výkonu rybářského práva, navíc v situaci, kdy jezerní ekosystém není v optimálním stavu (viz dále) vyžadovala důkladnou přípravu a řadu konzultací se specialisty (včetně specialistů věnujících se legislativě). Svůj čas vyžadovalo též zpracování znaleckého posudku o ceně nájmu, a nemalou měrou se na celé přípravě projevila pandemie nemoci Covid – 19. Probíhala i průběžná jednání s MO ČRS Olomouc o navrhovaných podmínkách platnosti smlouvy. Smlouvy byly nakonec podepsány ve druhé polovině února t.r. – tedy před uplynutím doby platnosti smluv původních (viz bod 1 + 2 výše). Uvědomujeme si, že je to trochu komplikace z hlediska nutnosti zpracování podmínek pro rybaření do Bližších podmínek pro výkon rybářského práva pro rok 2022, ovšem i to je řešitelné (následným informováním členů ČRS prostřednictvím výborů jednotlivých místních organizací). Z výše naznačených důvodů nebylo možno ukončit projednání celé záležitosti ve výrazně kratší době.

6. *Proč byly změněny podmínky hospodaření na jezerech? (následuje více detailnějších otázek a odpovědí – body 7 a dále)*

Protože u obou jezer došlo v posledních 3 (Chomoutov) nebo 2 (Poděbrady) letech k velmi vážnému narušení jezerního ekosystému, kdy prakticky zcela vymizely vodní rostliny (původně rostoucí na mnoha desítkách procent plochy obou jezer), a původně téměř křišťálově čistá voda se zakalila a průhlednost vody se tím výrazně snížila (oproti době kdy byla jezera zarostlá vodními rostlinami). V případě Chomoutovského jezera se objevily i sinice – tzv. „vodní květ“ (poslední záznam: polovina srpna 2021 – viz příloha), v případě Poděbrad nebyly prozatím sinice (makroskopicky) zaznamenány.

Dokud byly v jezerech vodní rostliny, voda byla zcela průhledná a nebyl zjištěn rozvoj řasových zákalů nebo sinic (obsah živin ve vodě byl nízký, vodní rostliny odčerpávaly živiny na stavbu svých těl, řasy a sinice díky tomu tzv. „neměly z čeho růst“). Jakmile rostliny zmizely, živiny ve vodě pro svůj růst začaly využívat řasy a sinice (objevují se nazelenalé zákaly vody způsobené přemírou těchto organismů ve vodním sloupci; pozn.: jinak příčinou zákalu vody může být i mechanické rozvíření sedimentu – viz dále). Tato situace je velmi riziková, protože v extrémním případě mohou tyto zákaly vody způsobit i masivní úhyny ryb i ostatních živočichů. K rozvoji planktonních řas a sinic je náchylné zejména jezero Chomoutov (kvůli obdobné situaci zde byl zadokumentován rozsáhlý úhyn ryb počátkem 90. let 20. století).

7. *Není pravda, že by se kvalita vody zhoršila. Pokud by se zhoršila, Krajská hygienická stanice (KHS) by na Poděbradech zakázala koupání, protože pravidelně dělá rozbory vody.*

Je pravdou, že KHS přes koupací sezonu monitoruje kvalitu vody na Poděbradech, ovšem tuto věc hodnotí z jiného úhlu pohledu – a to dle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č.

238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch. Pravidla pro hodnocení jakosti vod v přírodních koupalištích jsou uvedena v příloze č. 6 k této vyhlášce. Kvalita vody je odstupňována do celkem 5 kategorií (1 = nejlepší, 5 = nejhorší). Voda nevhodná ke koupání je označena jako č. 4, voda nebezpečná ke koupání ozn. číslem 5, koupání je tedy možné při kvalitě vody označené čísly 1 – 3.

Nejlepší hodnota (č. 1) je splněna mj. pokud průhlednost vody dosahuje alespoň 1 m. Což je ovšem z hlediska vodních rostlin, rostoucích ze dna (v případě Poděbrad průměrná hloubka cca 2 m) nedostatečné (rostliny bez světla ze dna vyrůst nemohou, potřebují světlo ke svému životu). Ještě před několika lety byla voda na jezeře Poděbrady jasně průhledná – dno bylo z hladiny pozorovatelné naprosto zřetelně (vyjma občasného zákalu v důsledku koupání v blízkosti pláží), rostliny tak mohly růst ze dna až ke hladině. Průhlednost vody v roce 2020, kdy na Poděbradech zmizely vodní rostliny, se zhoršila, dosahovala cca 150 – 180 cm (vlastní měření Správy CHKO LP pomocí standardní Secchiho desky) – což i tak by mělo stačit pro udržení vegetace v mělčích příbřežních partiích. Ovšem vodní rostliny zmizely v tomto roce i z mělčích partií jezera. V roce 2021 byla průhlednost vody ještě horší, cca 100 – 130 cm (více měření v průběhu jara + léta, na více místech na jezeře), ovšem i tak byl limit pro průhlednost vody z hlediska koupání splněn (min. 1 m) a KHS tak mohla označit kvalitu vody během celého roku číslem 1 (viz např. <https://www.khsolc.cz/aktuality/seznam-koupacich-vod/podebrady-loucky>).

8. *Kalnou vodu na Poděbradech uznávám, ale to je vina koupajících se a lodiček, ti kalí vodu - to nemůže být důvodem pro regulaci rybářského hospodaření. Vodu může zakalit i bouřka, silný vítr, apod.*

Koupající se ani lodičky (pozn.: používána pouze drobná plavidla na ruční pohon, kanoe, nafukovací lehátka apod.) nemohou takovým masivním způsobem zakalit vodu v celém jezeře o ploše cca 25 ha a průměrné hloubce cca 2 m. O čemž svědčí jak stav jezera před rokem 2020, tak i fakt, že stávající horší průhlednost vody je na jezeře Poděbrady ještě před zahájením koupací sezony. V případě PP Chomoutovské jezero nutno dodat, že zde veřejná rekreace neprobíhá vůbec (probíhá pouze provoz jachetního oddílu, který je v lokalitě déle, než je zde CHKO, přičemž průměrná hloubka vody je zde o něco větší než na jezeře Poděbrady). Samozřejmě že silný vítr může způsobit dočasně zviření sedimentu a nižší průhlednost vody, zejména v příbřeží (důsledek vlnobití) ovšem tímto rozhodně nelze vysvětlit dlouhodobě výrazně horší průhlednost vody a náhlou absenci rostlin v jezerech o ploše desítek hektarů (silný vítr i občasné bouřky tu byly vždy - více viz dále).

9. *Do Poděbrad i do Chomoutova se mohlo dostat nějaké znečištění, které otrávil rostliny. Svůj vliv mají určitě i koupající se, díky kterým se do vody dostávají opalovací krémy, spreje proti komárům, atd, atd... (v případě Poděbrad)*

Pokud by bylo jezero znečištěno takovým závažným způsobem, že by došlo k úhynu rostlin z tohoto důvodu, nepochybujeme o tom, že by došlo i k úhynu ryb nebo jiných živočichů (obojživelníci, mlži, ptáci...). Žádný mimořádný úhyn jsme však nezaznamenali, nebyl nám ani hlášen veřejností – k dispozici jsou informace pouze o „standardních“ úhynech ryb po zimě a o občasných nálezích jednotlivých uhynulých ostatních živočichů (kachny, labuť, bobr, ...).

10. *Prý vidíte problém v amurech, kteří v jezeře žijí. Ale to určitě není pravda, amuři nemůžou zničit rostliny v celém jezeře (varianta: amuři rostliny ani moc nežerou).*

Nelze zpochybňovat, že amur bílý (*Ctenopharyngodon idella*) je rybou typicky rostlinožravou (na tom nic nemění fakt, že je schopen přijímat i potravu živočišnou, pokud se mu rostlinná potrava nedostává, či je schopen si velmi rychle zvyknout i na potravu umělou). Jde o druh nepůvodní na území Evropy, v podmínkách ČR se přirozeně nerozmnožuje (všechny ryby v našich vodách tedy pocházejí z akvakulturních chovů) a z hlediska zákona o ochraně přírody je jeho vypuštění (bez patřičné výjimky) na území CHKO nelegální, v rozporu se zákonem (viz § 26 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění).

Jde o druh dorůstající i u nás značné velikosti (kolem 1 m délky, více než 10 kg hmotnosti), a roste poměrně rychle. Spotřeba biomasy vyšších rostlin amurem je vysoká a může dosáhnout až 40% jeho hmotnosti denně, přičemž díky tomu, že má poměrně krátké střevo (v porovnání s jinými rostlinožravými druhy ryb) má nedokonalé trávení a přibližně polovina živin přijatých v potravě je trusem vylučována zpět do vody (viz <https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/26518/Bulletin35%281%29.pdf?sequence=2> – str. 16). Existuje mnoho vědeckých studií hodnotících potravní preference amurů a jejich možný dopad na ekosystémy volných vod v případě, kdy jejich množství (resp. jejich potravní tlak) přesáhne rychlost, s jakou jsou schopny se vodní rostliny obnovovat (negativa i v podobě zhoršení kvality vody). V USA je amur v některých lokalitách využíván pro kontrolu rozvoje invazních druhů vodních rostlin, ovšem z důvodu rizik pro nekontrolovatelnou reprodukci ve volných vodách v poslední době využívají především sterilní triploidní jedince. V některých velkých jezerech došlo po vysazení amura i k úplné likvidaci submerzní vegetace, přičemž trvalo i 4 – 5 let velmi intenzivního elektrolovu a dalších metod odlovu amurů, aby došlo k alespoň částečnému obnovení porostů žádoucí litorální vegetace v těchto lokalitách (viz např. https://plants-archive.ifas.ufl.edu/wp-content/uploads/files/caip/pdfs/HydrillaMgmt_Final_June05a.pdf). Dále např. i zde: (<https://aquadocs.org/bitstream/handle/1834/19678/v38p48.pdf?sequence=1&isAllowed=y>). Základní otázkou je při těchto zásazích vždy množství obsádky, která je hraniční pro regulaci/likvidaci vodní vegetace v nádrži.

K dispozici jsou i české odborné zdroje, které se uvedenému věnují. Např. zde (<https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/6327b0b66d142423f787152060b3ad2e99ef99c0.pdf>) autoři z Akademie Věd ČR k amurovi bílému uvádějí (cit. str. 8): „Ve vodních tělesech, kde nemá k dispozici umělá krmiva, je významným biomedioračním činitelem schopným zcela eliminovat jak ponořenou (v obsádce nad 50 kg.ha⁻¹), tak litorální (nad 100 kg.ha⁻¹) vegetaci. Při plánování těchto zásahů je však třeba si uvědomit, že likvidace vodních makrofyt se vždy následně projeví rozvojem fytoplanktonu (= planktonních řas a sinic), který využije živiny původně vázané v pletivech odstraněných vyšších vodních rostlin.“

V jezerech typu Chomoutov a Poděbrady (bezodtoké, neslovitelné nádrže) je samozřejmě velice obtížné vyhodnotit celkovou obsádku ryb, ovšem orientačně lze vyjít z dat o úlovcích, publikovaných ČRS.

Zpětnou analýzou přehledu úlovků amura vykázaných členy MO ČRS Olomouc v lokalitě Poděbrady (plocha 28 ha dle rybářského řádu) lze zjistit následující:

rok	Uloveno ks amura	Uloveno kg amura	Uloveno kg amura na 1 ha plochy jezera
2021	232	921,98	32,9
2020	204	937,52	33,48
2019	327	1714,21	61,2

Jak vidno, pouze výlovek amura vykázaný členy MO Olomouc v posledních letech dosahoval desítek kilogramů z 1 ha plochy, přičemž je k tomuto množství nutno připočítat blíže neznámou část ryb přežívající v jezeře a dále i úlovky rybářů z jiných organizací. I bez těchto dalších údajů je naprosto zjevné, že vykázané úlovky členů MO Olomouc v roce 2019 samy o sobě přesáhly limit 50 kg/ha, který je výše specialisty z Akademie věd ČR uváděn jako limitní pro možnost přežívání ponořené vodní vegetace v nádrži.

Pozn.: v jezeře Poděbrady stále přežívají lekníny (*Nymphaea* sp.), což vyvolává další otázky. Zde lze odkázat na odborné studie věnující se potravním preferencím amura bílého, které jasně hovoří o tom, že amur nekonzumuje všechny vodní rostliny se stejnou chutí - některé druhy preferuje více a jiné pomíjí. Tak např. lekníny, ale také jim velmi

podobné stulíky (*Nuphar luteum*), patří mezi druhy výrazně méně preferované a přežívající i v nádržích s vyšší obsádkou těchto ryb, na rozdíl od jiných druhů vodních rostlin (viz např. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10402381.2016.1167147> nebo [https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1577/1548-8659\(1983\)112%3C777%3AEOVCBG%3E2.0.CO%3B2](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1577/1548-8659(1983)112%3C777%3AEOVCBG%3E2.0.CO%3B2)).

11. A co další podmínky, které omezují hospodaření? Proč je rušena horní míra kapra – K70 (= kapr nad 70 cm se vrací vodě – zůstává v jezeře)? Proč není možno hájit kapra po vysazení? .. atd. atd... (smlouvy viz bod 4)

Každé prostředí má určitou úživnost, které odpovídá určitá hustota živočichů, kteří se v daném prostředí mohou uživit – aniž by to mělo negativní vliv na podobu konkrétního prostředí. Např. na pastvině: pokud počet tzv. dobytčích jednotek přesáhne úživnost pastviny, je to znát na obnově travního porostu (dobytek žere trávu rychleji, než se stačí tráva obnovovat). U jezera je to podobné – a týká se to jak vodní vegetace (viz výše bod 10), tak i drobných bezobratlých. Důležitou roli v udržování rovnováhy ekosystémů stojatých vod mají drobní korýši vznášející se ve vodním sloupci (hlavní součást tzv. zooplanktonu). Pokud nejsou v nádrži přítomny vodní rostliny, které samy o sobě omezují růst planktonních řas tím, že jim konkurují v boji o živiny (viz výše bod 6), a živiny rozpuštěné ve vodě využívají planktonní řasy (fytoplankton) které se masivně množí a zbarví vodu do nazelenalých odstínů (při snížené průhlednosti vody), pak i v této situaci mohou průhlednost vody pomoci obnovit filtrující typy zooplanktonu (typicky perloočky rodu *Daphnia*). Pokud jsou v nádrži přítomny, mohou velmi efektivně udržovat vodu průhlednou díky tomu, že se živí mikroskopickými organismy (včetně planktonních řas), které filtrují z vodního sloupce a tím vodu tzv. „čistí“. Při dostatku potravy se (v teplé části roku) perloočky velice rychle množí, a jejich početnost odráží aktuální početnost potravy, kterou mají k dispozici. Zároveň je ovšem zooplankton důležitou složkou potravy ryb, takže množství zooplanktonu odráží množství nedravých ryb v nádrži (podobně jako stav travního porostu na pastvině odráží množství pasoucích se krav). Čím více krav na louce, tím méně trávy. A čím více ryb v nádrži, tím méně zooplanktonu, protože část zooplanktonu ryby loví. Pokud je ryb více než je úživnost nádrže, potom rychlost reprodukce zooplanktonu nestačí doplňovat jeho ztráty v důsledku potravní aktivity nedravých ryb. Zooplanktonu tedy ubývá. Jako první mizí větší typy zooplanktonu (délka nad cca 2 mm), poté střední (cca 1 – 2 mm) a ty nejmenší typy přežívají nejdéle (pod 1 mm velikosti). Velikostní analýza zooplanktonu je tak v rámci odborných studií využívána velice často jako parametr odrážející míru vyžírání tlaku nedravých ryb na nádrž, tj. jejich množství na jednotku plochy nádrže (ve vztahu k její úživnosti). I této problematice se věnuje řada autorů odborných prací, které dokumentují vazbu mezi velikostním složením zooplanktonu a množstvím rybí obsádky. Viz např. zde – kap. 4.5.1., str. 172 + 173: http://ryby.agrobiologie.cz/wp-content/uploads/rybarstvi_ve_volnych_vodach_book.pdf.

Orientační analýzy zooplanktonu provedené Správou CHKO LP v posledních dvou letech (pomocí standardní vrhací sítě) na obou jezerech prokázaly zooplankton ve velmi slabém zastoupení. Vzorby byly navíc složené pouze z velmi drobných jedinců (velikost max. do cca 1 mm). Větší druhy perlooček nebyly zachyceny vůbec. Tato zjištění hovoří o silném vyžírání tlaku nedravých ryb na ekosystém jezera, ve vodním sloupci tak bylo pro tyto ryby jen minimum přirozené potravy. V této situaci obrací mnoho druhů ryb svoji pozornost na dno, a zde se snaží najít potravu (tzv. bentos – červy, larvy hmyzu, plže apod.). Zejména pro některé druhy je tento způsob získávání potravy typický (cejn, kapr), jakkoli mohou využívat i zooplankton (pokud je v nádrži přítomen). Ryby při hledání potravy na dně víří sediment, a čím více jich je (čím větší mají hlad - což odráží stav zooplanktonu), tím je hledání potravy i související víření sedimentu intenzivnější. Víření sedimentu dále prohlubuje problémy se sníženou průhledností vody – a to jak mechanicky (samotným vířením sedimentu), tak i z hlediska trofie (úživnosti) vody. Dochází k uvolňování dalších živin ze dna do vodního sloupce, kde je dále využívají planktonní řasy (pokud je nemohou využít vodní rostliny – což nemohou, pokud není voda dostatečně průhledná). Celý problém se tak rychle zacyklí – pokud v nádrži nejsou vodní rostliny, živiny podporují růst planktonních řas. Pokud ovšem v nádrži není dostatek filtrujícího zooplanktonu, který by mohl řasy re-

dukovat (protože je vyžírání tlak ryb příliš intenzivní), průhlednost vody se nelepší. Dokonce se může i horšit, protože ryby o to více hledají potravu ve dně, a tím víří sedimenty – což opět zvyšuje zákal vody a snižuje šanci na obnovu porostů vodních rostlin...

Hospodaření v této kritické době tak nutně musí směřovat k tomu, aby se stabilizovaly toky živin v nádrži, omezil se zákal vody a podpořil se růst vodních rostlin. Jakmile dojde k obnově porostů vodních rostlin, dojde k obnově stability celého ekosystému.

Proto dokud nebude obnovena submerzní vegetace na značné části plochy jezer (analýzou uplynulých let stanoven limit min. 40% plochy, což bude zjišťováno snímáním pomocí dronu – viz smlouvy – bod 4), která bude fungovat jako jakýsi „filtr“ vody, obrana před nadměrným rozvojem planktonních řas a sinic, je nutno hospodaření upravit v tom smyslu, že budou zavedena opatření na snížení predčního tlaku ryb na ekosystém jezera (omezení násady, intenzivnější odlov s cílem snížení množství ryb v nádrži), a taktéž opatření, které se pokusí redukovat další vstupy živin do jezera – protože živiny jsou hnojivem pro řasy (proto regulace vnaďení na Poděbradech do podoby, která platí na Chomoutově už mnoho let).

12. Opravdu nemůžou hrát nějakou roli ve ztrátě rostlin a zákalu vody i jiné faktory?

Samozřejmě mohou, svůj vliv nepochybně může mít i populace slávičky mnohotvárné (*Dreissena polymorpha*): tento drobný mlž se v nádržích vyskytuje pravděpodobně jako důsledek povodně roku 1997 (<https://adoc.pub/dreissena-polymorpha.html>). V jezeře Poděbrady bylo prokázáno významné kolísání početnosti slávičky (jednotlivých věkových tříd – viz http://e.tosenovsky.sweb.cz/SBORNIK_2008_PDF_Tosenovsky_et_al.pdf), tedy v úvahách o příčinách zhoršení kvality vody (snížení průhlednosti nižší mírou filtrace) nelze a priori vliv slávičky zavrhnout (kolaps populace slávičky /starších věkových tříd/ bývá doprovázen celkově nižší mírou filtrace /menší přežívající biomasou tohoto druhu/ a tedy očekávatelným snížením průhlednosti vody). Nicméně průhlednost vody v roce 2020 v lokalitě Poděbrady nebyla zase tolik špatná (150 – 180 cm), sama o sobě může jen obtížně vysvětlit vymizení makrofytní vegetace zejména z příbřežních mělčích partií jezera (průměrná hloubka jezera je cca 2 m).

Totéž lze konstatovat i u jezera Chomoutov. V roce 2019, kdy zde vodní rostliny zcela zmizely, a kdy byl poprvé fotograficky zadokumentován výskyt amura bílého (cca 10 - 15 ks o délce cca 40 – 50 cm), nebyla ani zde průhlednost vody natolik špatná (100 – 120 - 140 cm – v různých místech a termínech), aby sama o sobě mohla vysvětlit kompletní vymizení makrofytní vegetace z mělčích příbřežních partií jezera (více k amurovi – viz bod 10). Je pravdou, že z nedávné minulosti máme k dispozici údaje o velmi velké rozkolísanosti rozvoje vodní vegetace na jezeře Chomoutov (na rozdíl od Poděbrad, kde byla úroveň zárůstu vodními rostlinami přibližně stejná v posledních nejméně cca 15 letech). V letech, kdy na Chomoutovském jezeře nebyly vodní rostliny přítomny, se objevily někdy ve velkém i sinice (např. rok 2011 – viz foto v příloze, popis rizik viz bod 6). O příčinách těchto situací v minulosti lze jen spekulovat, je ovšem nepochybné, že aktuální zjištění o výskytu násady amurů v jezeře v roce 2019 (viz výše) tento problém staví do jiného světla (oproti uplynulým letům, kdy výskyt amura nebyl v jezeře zadokumentován). Zde nutno dodat, že ČRS MO Olomouc na přímý dotaz Správy CHKO LP odmítla, že by amury do Chomoutovského jezera vysadila.

Určitý vliv mohou mít i meziroční výkyvy počasí, např. v roce 2019 došlo po mnoha letech sucha ke srážkově vyrovnanějšímu roku, což vedlo k doplnění zásob podzemní vody. V jarních měsících 2020 tak došlo ke zvýšení hladiny jezera Poděbrady o min. cca 30 - 40 cm oproti předešlým suchým letům. Opět však díky poměrně zachované průhlednosti vody v roce 2020 nelze tímto vysvětlit kompletní vymizení makrofytní vegetace např. i z mělčích partií jezera Poděbrady, kde byla průhlednost vody dostatečná.

13. *Proč jste zakázali zavážení nástrah na nedravé ryby na Poděbradech, když tady zároveň připouštíte zavážení nástrah na lov dravců (rybky)?*

V podmínkách nájemní smlouvy nemáme o zákazu zavážení nástrah na Poděbradech nic uvedeno (smlouvy viz bod 4). Regulace se týkají použití návnad - které by mělo být formou krmítek tvořících pevnou součást udice (viz bod 11, poslední odstavec).

14. *Takže podle vás je rybaření na jezerech špatně, a mělo by se s tím přestat?*

Nikdy jsme netvrdili, a netvrdíme, že by se na jezerech nemohlo rybařit. Ostatně kdyby to bylo jinak, proč by byla v roce 2014 uzavřena nájemní smlouva, která byla dále prodloužena na maximální dobu možné platnosti (8 let – viz výše bod 3)?

Podmínky tehdejší smlouvy nebyly natolik regulující, jako jsou ty dnešní – a to proto, že to nebylo potřeba. Jezero Poděbrady mělo stabilně značný zárůst vodní vegetací (a velmi průhlednou vodu). U jezera Chomoutov byla situace v tomto ohledu rozkolísanější, nebyly ale k dispozici ty informace, jako jsou dnes (viz výše – prokázání výskytu násady amura v jezeře v roce 2019, tedy v roce, kdy vodní rostliny kompletně zmizely). Situace na obou jezerech je již několik let neuspokojivá a z hlediska další prognózy vývoje stavu značně riziková, a proto jsme nuceni zpřísnit podmínky pro výkon rybářského práva v uvedených lokalitách (odůvodnění jednotlivých kroků - viz výše).

15. *Co se stane, když se do jezera rostliny nevrátí?*

Úspěch navrhovaných opatření bude samozřejmě záviset na tom, jakým způsobem budou dodržována (např. nevracení amurů zpátky do revíru po ulovení apod.). I kvůli vysvětlení souvislostí, které nás k zavedení tohoto krizového scénáře vedly, zpracováváme pro veřejnost toto sdělení, které opíráme o vlastní znalost lokality a terénní zjištění naše i několika externích kolegů, tak i o dostupné údaje v odborné literatuře, přičemž zde uvádíme přímé odkazy na odbornou literaturu veřejně dostupnou (viz výše). Rádi bychom, aby měla veřejnost podrobnější informace o důvodech, které nás vedly k úpravě podmínek hospodaření na jezerech.

Vyhodnocování stavu lokality bude probíhat každoročně koncem léta (postup navržen ve smlouvách – nájemce je s ním srozuměn). Pokud se po dobu platnosti smlouvy nepodaří obnovit porosty vodních rostlin, je předčasné spekulovat, co bude následovat. V současné době je naprosto nezbytné udělat vše proto, aby se porosty vodních rostlin v jezerech podařilo obnovit. Jinak hrozí další vážné škody jak na ekosystému jezer, tak i na rybářském hospodaření (viz úhyn na Chomoutovském jezeře před cca 30 lety). Nemluvě tedy už vůbec o rizicích pro využitelnost jezera Poděbrady pro rekreační koupání, pokud by se sinice ve vyšším zastoupení objevily i zde.

.....
Mgr. Jan Vrbický, v.r.

VEDOUcí ODDĚLENÍ SPRÁVA CHKO LP

Přílohy:

- několik fotografií Chomoutovského jezera